

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Heilig Hartcollege te WEZEMBEEK-OPPEM

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	126474-126466
Instellingsnummer	126466
Instelling	Heilig Hartcollege
Directeur	Jean-Paul Van den Abeele
Adres	Albertlaan 44 - 1970 WEZEMBEEK-OPPEM
Telefoon	02-767.35.49
Fax	02-767.10.19
E-mail	directie@hhc.be
Website	http://www.hhc.be
Bestuur van de instelling	VZW Heilig Hartcollege Tervuren
Adres	Albertlaan 44 - 1970 WEZEMBEEK-OPPEM
Scholengemeenschap	SGKSO DRIEKLANK Overijse-Tervuren-Zaventem
Adres	Brusselsesteenweg 6 - 3080 TERVUREN
CLB	Vrij CLB Leuven
Adres	Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	16/9/2013-17/9/2013-18/9/2013-19/9/2013-20/9/2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20/09/2013
Datum bespreking verslag met de instelling	23/10/2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Liesbet Waumans
Teamleden	Leander Froidcoeur, Bart Maes, Luc Mondelaers, Walter Van den Brandt
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil, nihil, nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Klassieke studiën in het keuzegedeelte van 1A en Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn	8
3.1.1.2 Socio-economische initiatie in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen.....	10
3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom	11
3.1.1.4 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde	14
3.1.1.5 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen	16
3.1.1.6 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde.....	18
3.1.1.7 Grieks in aso derde graad in de studierichting Grieks-wiskunde en Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde.....	20
3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Grieks- wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde.....	22
3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	24
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid'?	25
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	26
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	27
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	27
4.2 Leerbegeleiding	28
4.3 Evaluatiepraktijk	29
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	32
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?.....	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Heilig Hartcollege is gelegen in Wezembeek-Oppem, een faciliteitengemeente in de oostrand van Brussel, in een groene en sociaal gunstige omgeving. De school is administratief opgesplitst in twee entiteiten, een eerstegraadschool en een zesjarige school die een pedagogische eenheid vormen. Met een eerste graad in de A-stroom en een bovenbouw met een ruim aantal studierichtingen binnen het algemeen secundair onderwijs (aso) biedt de school een breed studieaanbod aan. De zesjarige school wordt geleid door een directeur en een adjunct-directeur. De directeur van de eerste graad is in de praktijk ook directeur van de eerste graad van de zesjarige school.

De school manifesteert zich als een Nederlandstalige school die vooral Nederlandstalige leerlingen uit de regio wil rekruteren. Een beperkt aantal leerlingen heeft een andere thuistaal dan het Nederlands, meestal Frans. Ongeveer 30 % van de leerlingen komt uit taalgemengde gezinnen. De school is reeds lang vertrouwd met deze situatie.

De school kan voor de schoolse resultaten goede cijfers voorleggen. In alle graden ligt het percentage A-attesten boven de Vlaamse referentiecijfers. Ook in het hoger onderwijs sporen de resultaten van de oud-leerlingen, zowel voor de professionele als academische bachelor en aan de universiteiten, voor de meeste studierichtingen met het Vlaamse gemiddelde, met een positieve uitschieter voor de studierichting Humane wetenschappen.

Het erkenningsonderzoek van de doorgelichte vakken leidt tot uiteenlopende bevindingen. De leerplanrealisatie is goed voor wiskunde in de eerste graad en voor biologie, chemie en fysica in de pool wetenschappen van de tweede en de derde graad. Ze voldoet voor cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede en de derde graad en voor economie, Grieks en Latijn in de derde graad. Voor socio-economische initiatie en voor Grieks en Latijn in de eerste graad en voor wiskunde in de pool wiskunde in de derde graad zijn er lacunes in de leerplanrealisatie die leiden tot een gunstig advies beperkt in de tijd (advies 2). De realisatie van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie vertoont in alle onderzochte polen tekorten.

Het erkenningsonderzoek naar de vakoverschrijdende eindtermen levert een positief resultaat op. Vrijwel alle onderzochte eindtermen worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

Uit het erkenningsonderzoek naar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne blijkt dat de school voldoet aan de meeste criteria. Voor de criteria die nog niet volledig in orde zijn, werden gepaste maatregelen genomen om ze zo snel mogelijk in orde te brengen.

In haar algemeen beleid heeft het directieteam een complementaire taakverdeling uitgewerkt. De schoolleiding kiest uitdrukkelijk voor een laagdrempelig en stimulerend beleid, waarbij ze ook wil sturen. Ze formuleert jaarlijks een aantal prioritaire werkpunten en wordt voor de uitwerking daarvan ondersteund door graadcoördinatoren, voorzitters van werk- en vakgroepen en de leerlingenbegeleiders. Het stimulerende leiderschap leidt tot een participatieve schoolwerking en tot een grote betrokkenheid van de personeelsleden bij het opzetten van velerlei initiatieven. Op deze manier is er voor de leerlingen een breed aanbod van activiteiten. Uit het erkenningsonderzoek en het onderzoek van de processen in de focus (zie verder) blijkt dat de school in de uitvoering behoorlijk tot goed scoort op het vlak van doelgerichtheid, ondersteuning en ontwikkeling, maar zwakker m.b.t. doeltreffendheid. Dat betekent dat de school niet altijd een zicht heeft op de effecten van haar acties. Nochtans hecht de school veel belang aan interne kwaliteitszorg op basis van de kwaliteitscirkel. Alle activiteiten worden geëvalueerd. De school neemt geregeld deel aan externe peilingen en enquêtes.

Inzake deskundigheidsbevordering stelt de school een jaarlijks nascholingsplan op dat gebaseerd is op een – doorgaans informeel - behoefteonderzoek bij haar personeelsleden. Er worden binnen de school of de scholengemeenschap jaarlijks een aantal nascholingen georganiseerd, waarbij in een aantal gevallen gebruik wordt gemaakt van interne expertise. Vakgroepen doen ook geregeld een beroep op de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. De extern gevolgde nascholingen worden geëvalueerd en verder besproken in de functioneringsgesprekken.

In de leerbegeleiding spoort de aandacht voor brede zorg voor de leerlingen met het pedagogisch project van de school. De leer- en loopbaanbegeleiding en de sociaal-emotionele begeleiding gebeuren geïntegreerd. Een heel aantal acties is doelgericht en structureel uitgewerkt, vooral voor de eerste graad. In de tweede en derde graad is de vakgebonden begeleiding meer vrijblijvend. Er is per leerjaar een leerlingbegeleider. De school biedt een gamma van preventieve en curatieve begeleiding initiatieven aan. Er zijn adequate handelingsplannen en ondersteunend materiaal voor leerlingen met specifieke noden.

In haar evaluatiepraktijk wil de school het zwaartepunt van de evaluatie verleggen van product- naar een meer procesgerichte evaluatie, met aandacht voor alternatieve vormen van evaluatie en zelfevaluatie. De school geeft hiervoor het vertrouwen aan de individuele leraren en de vakgroepen, die de evaluatiepraktijk evenwel nog te veel naar eigen inzichten invullen. De doorlichting toont aan dat de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen voor een aantal vakken moet worden bijgestuurd. Voor de deliberatie is per graad een procedure uitgeschreven met criteria voor attestering, adviezen en eventuele bijkomende proeven. B- en C-attesten worden beperkt gemotiveerd. De regelgeving over de uitgestelde beslissingen werd vorig schooljaar in de derde graad niet conform nageleefd.

Het talenbeleid van de school berust op twee pijlers. Enerzijds is er de ondersteuning voor Nederlands. Alle leerlingen worden in het eerste leerjaar van de eerste graad getest op taalvaardigheid. Taalzwakke leerlingen krijgen extra ondersteuning. Vakgebonden blijkt, met uitzondering van wiskunde in de eerste graad, de ondersteuning voor vakterminologie en instructietaal evenwel beperkt. Inzake moderne vreemde talen biedt de school Duits, Spaans en Italiaans.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	wiskunde	klassieke studien
Graad 1 Grieks-Latijn	wiskunde	Grieks, Latijn
Graad 1 Latijn	wiskunde	Latijn
Graad 1 Moderne wetenschappen	wiskunde	socio-economische initiatie
Graad 2 ASO Humane wetenschappen		cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	wiskunde	economie, wiskunde
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde	wiskunde	Grieks, wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen		cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	wiskunde	Latijn, wiskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Klassieke studiën in het keuzegedeelte van 1A en Grieks en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet voor klassieke studiën, Grieks en Latijn. De leerplancomponent taal krijgt in de drie vakken een te groot gewicht, zowel in de lesbesteding als in de evaluatie. De leerplandoelstellingen voor de componenten lectuur en cultuur worden door de leerlingen onvoldoende bereikt.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De invoering van het nieuwe leerplan, waarin de voornaamste accenten liggen op valentiegrammatica, integratie van taal, lectuur en cultuur met een centrale plaats voor lectuur, leidde binnen de vakgroep tot twee stromingen en een slecht werkend compromis. De samenhang die het leerplan beoogt tussen taal, lectuur en cultuur wordt onvoldoende gerealiseerd. Voor de valentiegrammatica werd moeizaam een gemeenschappelijk kader uitgewerkt inzake de gehanteerde terminologie en een ordeningskader voor het zinsmodel. Zowel voor grammatica als voor vocabularium worden deze kaders consequent gebruikt en systematisch aan de leerlingen aangeleerd. Uit de schoolagenda, het leerwerkboek en de evaluatie blijkt evenwel dat de leerplancomponent taal overal een te zwaar gewicht krijgt. Bij morfologische oefeningen wordt ten onrechte vaak gepeild naar actieve taalbeheersing. De verwerking van syntactische items gebeurt uiteraard in zinsverband, maar de nadruk ligt hier te veel op de grammaticale toepassing en is onvoldoende functioneel lectuurgericht. Voor vocabularium zijn er zinvolle verwijzingen naar moderne (vreemde) talen, maar dit wordt onvoldoende in zins- en tekstverband verwerkt. De leerplaninhouden voor de initiatie Grieks in het eerste leerjaar worden in voldoende mate gerealiseerd.

Lectuur komt onvoldoende aan bod. Het aantal gelezen teksten en de bestede lestijd zijn te beperkt. Het ontbreken van neerslag van lectuur in de leerlingennotities en van de verwerkingsopdrachten over lectuur in het leerwerkboek wijst op weinig diepgang in het lectuuronderwijs. Op deze manier is er te weinig aandacht voor een aantal activiteiten die de leesattitude bij de leerlingen bevorderen, zoals verwoorden van tekstbegrip en analyse van tekststructuur op basis van signaalwoorden. De vakgroep geeft inzake lektuurmethode aan te kiezen voor 'een lineaire aanpak, waar het kan' en terug te vallen op 'een grammaticaal-analytische methode, als het moet'. Deze methodiek is evenwel binnen de vakgroep niet uitgewerkt, wordt niet door alle leraren gelijkgericht gehanteerd en wordt niet systematisch aan de leerlingen aangeleerd. Al deze elementen leiden ertoe dat er onvoldoende opbouw is van leesvaardigheid.

Ook cultuur wordt onvoldoende behandeld. Per trimester komen slechts één of twee items aan bod en de bestede lestijd is uiterst beperkt. Net zoals voor lectuur is er geen neerslag in de leerlingennotities.

Evaluatiepraktijk De evaluatie volgt dezelfde trends als de lespraktijk en is dus onvoldoende valide.
Evenwicht De toetsen dagelijks werk handelen zeer frequent over vocabularium en
Volledigheid grammaticale oefeningen, maar de leerplancomponenten lectuur en cultuur
Beheersingsniveau komen nooit aan bod. Morfologie wordt niet in zins- en tekstverband getoetst.
Transparantie Syntactische leerinhouden worden grotendeels in losse zinnen getoetst, die in een aantal gevallen wel verband houden met de gelezen teksten. Er zijn onvoldoende afspraken voor de gewichten van de verschillende leerplancomponenten, zodat vocabularium zwaar doorweegt in de cijfers dagelijks werk.

In de examens komen de verschillende leerplancomponenten beter, maar nog steeds onevenwichtig aan bod. Taal krijgt nog steeds een groot gewicht en de bevraging lectuur en cultuur is, wegens het beperkte aanbod tijdens de lessen, veeleer miniem. In het eerste leerjaar zijn de examens niet of slechts gedeeltelijk gemeenschappelijk. Men heeft het voorbije schooljaar wel geïnvesteerd in samenhangende oefeningen. In het tweede leerjaar Latijn zijn de examens voor de parallelle lesgroepen wel identiek. Maar zowel voor Grieks als voor Latijn beantwoorden ze evenwel onvoldoende aan de invalshoeken van het nieuwe leerplan. Grammatica en oefeningen zijn nog hoofdzakelijk gericht op het determineren van losse morfologische vormen, met vaak actieve omzettingsoefeningen. Syntaxis wordt in niet-samenhangende zinnen bevraagd. Lectuur en cultuur hebben hier ook een beperkt gewicht. In beide leerjaren krijgen de leerlingen een – in een aantal gevallen kort en te eenvoudig - niet-behandeld tekstfragment ter vertaling voorgelegd. Deze bevraging komt evenwel (bijna) nooit voor in het leerproces van de leerlingen en in de toetsen dagelijks werk. Op deze manier komt ook de representativiteit en de herkenbaarheid van de evaluatie in het gedrang.

De leerlingenresultaten zijn uiteenlopend. Een aantal leerlingen behaalt goede resultaten, maar er zijn ook behoorlijk wat onvoldoendes, vooral in het tweede leerjaar Latijn. Daar liggen ook de globale resultaten redelijk laag. Veel leerlingen scoren een jaartotaal tussen 60 % en 70 %.

Leerbegeleiding In alle lesgroepen heerst een gedisciplineerd en ordelijk lesklimaat, met goede
Preventief interactie tussen leraren en leerlingen. De leerlingen zijn voldoende mondig en
Curatief participeren vlot aan het lesproces. Binnen de vakgroep zijn leertips opgesteld en zijn de begeleidende initiatieven in kaart gebracht. Deze zijn waardevol, maar ze zijn onvoldoende afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. Een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst is de volwaardige ontwikkeling van leesvaardigheid. Voor de curatieve leerbegeleiding zijn inhaallessen ingeroosterd, maar ook de andere vakleraren zijn vlot beschikbaar voor extra ondersteuning.

Uitrusting In de eerste graad vinden alle lessen plaats in de eigen klaslokalen. Daarin is een
ICT groeiend aantal pc's, beamers en schermen voorhanden. Het deskundige gebruik
Inzet uitrusting ervan is nog veeleer leraargebonden. In een aantal gevallen wordt het
Leermiddelen leerboekgebonden bordboek intensief gebruikt. De leerlingen hanteren ICT vooral voor een aantal klassikale presentaties. Het digitale communicatieplatform wordt nog niet gebruikt als opslagplaats van alle lesmateriaal, waar leerstofoverzichten, vertalingen en digitale presentaties worden gepost.

Deskundigheidsbevordering De vakgebonden professionaliseringsgraad is in de vakgroep van de eerste graad veeleer laag. Een aantal leraren volgt wel lerarendagen of lezingen. Voor een juiste interpretatie van het nieuwe leerplan en meer bepaald voor een vorming over valentiegrammatica heeft de pedagogische begeleidingsdienst ernstig geïnvesteerd in lessessies en lesmateriaal, waarin niet alleen theoretische aspecten aan bod kwamen, maar ook praktische oefeningen. Slechts één van de leraren heeft deze nascholing gevolgd. Het ter beschikking gestelde les- en werkmateriaal werd niet door de andere leraren bestudeerd. Een grondige studie van het leerplan en het bijgevoegde nascholingsmateriaal is een ernstig werkpunt voor de vakgroep.

**Inbreuk(en) op
regelgeving** Nihil

3.1.1.2 Socio-economische initiatie in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen

Voldoet niet

Bij het onderwijsaanbod zijn er hiaten, zowel wat de doelstellingen als wat de contexten betreft waarbinnen deze doelstellingen gerealiseerd moeten worden. De evaluatie sluit onvoldoende aan bij het leerplanconcept dat op onderzoekend leren gericht is. Beide vaststellingen wijzen op een onvoldoende leerplanrealisatie en op een onvoldoende bereik door de leerlingen.

Onderwijsaanbod Het leerplan beoogt de leerlingen door middel van onderzoekend leren kennis te laten maken met een aantal maatschappelijke fenomenen waarmee de leerlingen geconfronteerd worden als individu, in het gezin en in de gemeenschap. Aan deze doelstelling wordt maar gedeeltelijk tegemoet gekomen. Bij de leerstofbehandeling ligt het accent hoofdzakelijk op kennisverwerving en gaat er onvoldoende aandacht uit naar de doelstellingen die verband houden met onderzoekend leren. Dit heeft tot gevolg dat sommige van deze doelstellingen niet of nauwelijks aan bod komen bij de behandeling van de respectievelijke maatschappelijke fenomenen. Ook wordt er weinig aandacht besteed aan het onderscheid dat het leerplan maakt tussen verplicht opgelegde en vrij te kiezen thema's. Daardoor wordt bij de context 'Ik als consument' wel het keuzethema betaalmiddelen behandeld, terwijl bij de context 'Ik en de gemeenschap' volledig voorbijgegaan wordt aan de verplichte thema's solidariteit, mobiliteit, milieu, inkomsten en uitgaven. Van deze context wordt enkel het thema participatie toegelicht. Dit gebeurt dan weer veel uitvoeriger dan het leerplan verwacht. Verder worden bij de context 'Ik als consument' het thema 'het koopgedrag van jongeren' en bij de context 'Ik als deel van het gezin' het thema 'het uitgavenpatroon van een gemiddeld gezin' slechts beperkt uitgediept.

In overeenstemming met de leerplaneisen worden in samenwerking met het vak wetenschappelijk werk twee kleine gemeenschappelijke projecten opgezet. Soms worden door de leraar socio-economische initiatie daarbij onderwerpen behandeld die deel uitmaken van het takenpakket van de leraar wetenschappelijk werk. Daardoor dreigen de doelstellingen van deze projecten te verwateren. Het koppelen van een actiedag aan het project 'Leef gezond' maakt van dit project een levensechte en motiverende leerervaring.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt hoofdzakelijk aan de hand van toetsen en examens. Die peilen naar afvraagbare kennis en eenvoudige toepassingsvaardigheden. Daardoor krijgt de evaluatie voornamelijk een productgericht karakter. Dit is niet wat het leerplan wil. Dat pleit er uitdrukkelijk voor om voldoende oog te hebben voor het evalueren van het onderzoekend leren (het leerproces). Slechts enkele taken, kaderend binnen de gemeenschappelijke projecten, komen aan deze verwachting tegemoet. Bij de toetsen en examens worden soms vragen aangetroffen, die buiten het leerplan vallen. Zo maakt inhoudelijke kennis over gezonde voeding geen deel uit van het leerplan. Positief is wel dat zowel bij de toets- als bij de examenopgaven bij elke vraag een puntenverdeling vermeld wordt.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Aansluitend bij de evaluatiepraktijk gaat er bij de leerbegeleiding vooral aandacht uit naar het kennisverwervingsproces. De leerlingen worden erop gewezen hoe zij begrippen kunnen instuderen. Om hen ertoe aan te zetten regelmatig te studeren, start elke les met een mondelinge overhoring over de leerstof van de voorgaande les. Ook is er aandacht voor het leren schematiseren. Leerlingen met leerstoornissen krijgen adequate ondersteuning. Bij de bespreking van toetsen en examens worden vaak studeertips gegeven. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze bij hun leraar terecht. Door het feit dat het onderzoekend leren niet de plaats krijgt die het verdient, worden kansen gemist om het eigen leren te leren reguleren.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Hoewel verscheidene leslokalen mogelijkheden bieden tot projectie, wordt hiervan slechts zelden gebruik gemaakt. Eerder uitzonderlijk maken de leerlingen gebruik van ICT bij het verwerven van de leerplandoelstellingen.
Deskundigheidsbevordering	Er worden voldoende inspanningen geleverd om de eigen deskundigheid verder te ontwikkelen. Er wordt zowel ingespeeld op het nascholingsaanbod van de school als op het extern nascholingsaanbod. De mogelijkheid om schooloverstijgend in overleg te treden met collega's die hetzelfde vak geven, werd nog niet overwogen.
Inbreuk(en) op regelgeving	Nihil

3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom

Voldoet

Voor wiskunde worden in de A-stroom van de eerste graad de onderwijsdoelstellingen volledig, evenwichtig, volgens het vereiste beheersingsniveau en met voldoende samenhang door de leerlingen bereikt. De evaluatiepraktijk gaat in voldoende mate na of de onderwijsdoelstellingen worden bereikt.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	In de eerste graad worden alle onderwijsdoelstellingen effectief aangeboden en bij de meeste leerlingen ook gerealiseerd. Dit gebeurt in beide leerjaren op een evenwichtige wijze en de leraren zorgen hierbij voor de nodige diepgang van de leerstof. Zij laten zich bij het plannen en aanbieden van de leerstof en oefeningen wel nog veelal leiden door het leerwerkboek met invuldidactiek, terwijl het leerplan en de eindtermen hiervoor bepalend zouden moeten zijn. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de onderwijsdoelstellingen en vertoont voldoende horizontale en verticale samenhang. Voornamelijk rekenvaardigheden en meet- en tekenvaardigheden worden intens ingeoeft in het eerste leerjaar, terwijl de denk- en redeneervaardigheden en de
---	--

probleemoplossende vaardigheden geleidelijk aan opgebouwd worden en vooral in het tweede leerjaar meer uitgesproken aan bod komen.

In 1A krijgen alle heterogeen samengestelde klasgroepen dezelfde leerstof aangeboden waardoor de gelijke behandeling van alle leerlingen steeds wordt gegarandeerd. De vakgroep biedt aan elke leerling alle verplichte elementaire- en basisdoelen van het eerste leerjaar aan en differentieert in beperkte mate in de verdiepingsleerstof. De leraren respecteren plichtsbewust qua lestijden de verhouding getallenleer en meetkunde zoals voorgesteld door het leerplan. Beide componenten komen afwisselend aan bod door afhandeling van de verschillende hoofdstukken van het leerwerkboek. Ook wat de verhouding basisleerstof/verdieping betreft, respecteren de leraren in hun leerstofaanbod de wenken in het leerplan.

In de verschillende basisopties van het tweede leerjaar krijgen alle lesgroepen eveneens nagenoeg dezelfde leerstof aangeboden. De basisdoelen komen in ruim voldoende mate aan bod waarbij zowel getallenleer als meetkunde, verdeeld volgens de voorschriften in het leerplan, worden aangeboden. Het leerboek wordt sterk gevolgd en hoofdstuk na hoofdstuk afgehandeld. Uitgaande van het leerwerkboek werkt men aan begeleid zelfgestuurd leren waarbij de leerlingen oefeningen aan de hand van gerichte opdrachten op een zelfstandige wijze verwerken. Tijdens deze lessen ontwikkelen de leerlingen zelfstandigheid en doorzettingsvermogen bij het aanpakken van problemen. Deze aanpak spoort met de schoolvisie van gerichte begeleiding naar zelfstandigheid en hierdoor krijgen de leerlingen een aantal mogelijkheden om de vaardigheidsgerichte eindtermen te realiseren.

De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal is overwegend goed. Wat ICT betreft, zijn er leraarafhankelijk opdrachten met een pakket voor dynamische meetkunde. De realisatie van de algemene eindterm in verband met ICT (ET 5) en de realisatie van de ICT-gerelateerde leerplandoelen zijn veeleer minimaal. Het inschakelen van het digitaal platform in het onderwijsleerproces is in ontwikkeling.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Het didactisch materiaal en de schooluitrusting ondersteunen in beperkte mate het bereiken van de onderwijsdoelstellingen, maar wat aanwezig is wordt op een efficiënte wijze ingezet. Er zijn geen vaklokalen wiskunde. De leslokalen zijn voorzien van een computer met grootbeeldprojectie. Tijdens de lessen wordt ICT hoofdzakelijk visueel ondersteunend ingezet. De leerlingen beschikken over een rekentoestel.

De aankleding van de lokalen biedt geen inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de onderwijsdoelstellingen worden bereikt. De vakgroep van de eerste graad heeft een gelijkgerichte visie op evaluatie, die zich vertaalt in gemeenschappelijke examenvragen die beantwoorden aan de meeste criteria van een goede evaluatie. In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na en voortgaande op de leerlingenresultaten lukt het bereiken ervan behoorlijk. De meeste examens van vorig schooljaar hebben een redelijke lengte en een aanvaardbare moeilijkheidsgraad. Alle onderwijsdoelstellingen kwamen effectief en vrij evenwichtig aan bod in de evaluatie. Het examencijfer berust op een evenwichtige dosering van basis en

verdieping. De vragen waren wel voornamelijk gericht op reken- en tekenvaardigheden, terwijl de andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden en wiskundige taalvaardigheden) in mindere mate aan bod kwamen. De vakgroep is blijkbaar nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes en –vaardigheden in de evaluatie op te nemen.

De evaluatie is opgebouwd rond dagelijks werk en examens, die een verhouding 1/3-2/3 hebben in het eindtotaal. Ze verloopt over het algemeen transparant. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria. Elke toets wordt voorzien van een puntenverdeling en wordt nauwgezet verbeterd. De leerlingen hebben zicht op hoe de antwoorden verbeterd worden. Er wordt gewerkt met een verbeterrooster en een puntenverdeling voor de verschillende onderverdelingen van de vragen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding op klasniveau is aangepast aan de noden van de leerlingen om de onderwijsdoelstellingen te bereiken. Ze worden met zorg als persoon benaderd en de lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. Tijdens de lessen zetten de leerlingen zich in en tonen ze interesse voor het vak. Er heerst een veilig leerklimaat en een stimulerend pedagogisch klimaat. Het klasmanagement is duidelijk afgestemd op het welbevinden van de leerlingen.

Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Vanaf 1A is er aandacht voor het inoefenen van leerstrategieën en in het tweede leerjaar is er een aanzet voor het gebruik van activerende werkvormen.

De leraren voorzien in remediërende leerbegeleiding meestal onder de vorm van extra uitleg, extra oefeningen of een inhaalles. Alle leraren streven een hoog niveau van cognitieve vaardigheden en van rekenvaardigheden na. Vooral in het tweede leerjaar worden zinvolle procedures ingeoefend, maar differentiatie naar inhoud of naar sterkte van de leerling wordt weinig toegepast. Aan de behaalde resultaten bij de 'wiskunde kangoeroe' wedstrijd zijn bijstellingen gekoppeld zowel voor de leerstof en de vraagstelling als voor de verdere aanpak van sommige leerlingen.

Deskundigheidsbevordering

De deskundigheidsbevordering draagt bij tot het bereiken van de onderwijsdoelstellingen en tot een effectieve begeleiding van de leerlingen. Tijdens de voorbije schooljaren hebben de meeste leden van de vakgroep zowel pedagogisch-didactische als vakgerichte nascholing gevolgd. In de eerste graad is de horizontale samenwerking degelijk uitgewerkt en gestoeld zowel op informele contacten als op uitgeschreven afspraken die door alle leraren gelijkgericht worden opgevolgd.

De vakgroep van de eerste graad bestaat uit vakbekwame leraren die oog hebben voor het niveau van de aangeboden leerstof en die een goede relatie met de leerlingen nastreven. Overleg over actueel pedagogisch-didactische, organisatorische en inhoudelijke thema's ondersteunt het bereiken van de doelen.

Inbreuk(en) op regelgeving

Nihil

3.1.1.4 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden goed tot zeer goed en met ruime aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd en door de leerlingen bereikt. De evaluatie is transparant en globaal voldoende valide.

Onderwijsaanbod	De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van bovenvermelde studierichtingen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakinhoudelijke eindtermen van de basisvorming en op de cesuurdoelen en specifieke eindtermen voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', worden degelijk en met gepaste diepgang gerealiseerd. De nieuwe leerplannen die vorig jaar van kracht werden in de tweede graad, werden reeds behoorlijk behandeld voor wat het gedeelte voor het eerste leerjaar betreft, enkele hiaten niet te na gesproken.
<i>Samenhang</i>	

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke eindtermen 'Wetenschap en samenleving' en specifieke eindtermen 'Natuurwetenschap en maatschappij' krijgen niet volledig, maar wel voldoende invulling. Een aantal items is in de leerlingendocumenten terug te vinden, andere komen geregeld impliciet in de lessen aan bod.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakoverstijgende eindtermen 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' worden in beide graden en in de drie vakken goed gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. Op het niveau van leren onderzoeken en de onderzoekscompetentie is dat slechts fragmentarisch het geval. De oorzaken hiervan zijn divers. Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog te weinig aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. De meeste practica bestaan immers uit gesloten/receptopdrachten waarvan het doel (de onderzoeksvraag) bij de opgave vermeld wordt en waarbij de leerlingen niet vooraf moeten peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). Gedeeltelijk is dit wel te wijten aan enkele nascholingsdocumenten die het leren onderzoeken en de realisatie van de onderzoekscompetentie niet correct weergeven. Daarnaast hanteert men voor de drie vakken nog geen gemeenschappelijke leerlijnen voor een geleidelijke, graadoverstijgende overgang vanuit de eerste graad, van onderzoekend leren (met gesloten en halfopen opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen en open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten). Hierdoor ontwikkelen de deelvaardigheden zich ongelijkmatig binnen de drie vakken en over de leerjaren en kunnen ze niet optimaal verworven worden. Dat geldt ook voor de verslaggeving voor de practica die zelfs in het laatste leerjaar nog vaak met invulbladen gebeurt. Nochtans betekent een verslag voor natuurwetenschappelijke vakken meer dan alleen maar het meedelen van wat men uitgevoerd en vastgesteld heeft. Resultaten van empirisch onderzoek worden immers pas erkend indien derden ze aan de hand van het verslag experimenteel kunnen herhalen. Elke leerling moet daarom aan het einde van het secundair onderwijs zelfstandig en op een wetenschappelijk verantwoorde wijze een onderzoeksverslag kunnen opstellen en de resultaten en conclusies daarvan kunnen confronteren met (eventuele) andere standpunten (specifieke eindterm 31).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school heeft voor biologie en fysica een uitstekend en goed uitgerust vaklokaal. Het chemielokaal is verouderd, maar het bevat wel de nodige leermiddelen. Voor grote klasgroepen is het echter te klein om er leerlingenpractica te laten uitvoeren zonder dat leerlingen elkaar hinderen. Bovendien moet het nog voorzien worden van een krachtige sproeier als alternatief voor de verplichte nooddouche. Lokaal A206 is slechts gedeeltelijk als wetenschapslokaal geschikt. Door het gestegen leerlingenaantal volstaan deze lokalen niet om er alle lessen in te laten plaatsvinden, zoals de leerplannen vragen. Hierdoor kan er geen optimale leerplanrealisatie gegarandeerd worden.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de lessen heerst een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om de leerplandoelstellingen te realiseren, hanteren de leraren doeltreffende en leraarafhankelijk overwegend leerlingactieve werkvormen. Het probleemoplossend denken wordt goed geoefend dankzij de talrijke denk vragen tijdens de leergesprekken, de deelname aan wedstrijden zoals de wetenschapsolympiades en het geregeld laten oplossen van oefeningen bij de leerstof. Het feit dat leerlingen graag aan de wetenschapsolympiades deelnemen, toont aan dat de lessen van deze vakken hen boeien. Alleen het zelfontdekkend leren komt door de te eenzijdige aanpak van de practica nog te weinig in de lessen aan bod. In twee van de bijgewoonde lessen fysica viel het op dat de leerlingen problemen hebben met het herkennen en toepassen van een eenvoudige wiskundige vaardigheid (vectorrekening). Nochtans hoort het transponeren van wiskundige vaardigheden bij de algemene doelstellingen van de leerplannen wiskunde. Het cursusmateriaal van de leerlingen is verzorgd en algemeen goed in orde. De leerstof wordt wel nog gedeeltelijk via invuldidactiek aangeboden. Vooral in de laatste drie leerjaren is dit tegenstrijdig met de betrokken vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' en werkt dit contraproductief bij het zelfstandig leren noteren en samenvatten, wat vereiste leervaardigheden zijn voor het hoger onderwijs. Het digitaal platform wordt door de meeste leraren goed gebruikt voor leerstofaanbod en indirecte communicatie, maar voor remediëring en differentiatie moet dat nog groeien. De leerlingen kunnen voor bijkomende uitleg wel steeds bij hun leraren terecht, ook buiten de lessen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie getuigt van een degelijk studiepeil, is transparant en globaal voldoende valide, maar niet altijd volledig betrouwbaar om het bereiken van de eindtermen en leerplandoelstellingen te meten. Bij een aantal examenopgaven kan het antwoord geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden worden, waardoor een correct antwoord geen uitsluitel geeft over het kennen en kunnen van de leerlingen. Bovendien kan men met deze vragen het denkproces van de leerlingen niet volgen, wat essentieel is bij denk vragen en oefeningen. Ook consecutieve vragen leiden niet tot een correct beeld van het kennen en kunnen van de leerlingen, indien zij niet op de eerste deelvraag kunnen antwoorden. De leerlingresultaten op jaarbasis zijn behoorlijk tot goed, behalve in beide leerjaren van de derde graad voor de studierichting Moderne talen-wetenschappen en in het laatste leerjaar Wetenschappen-wiskunde met keuzevak Duits. Daar kwamen vorig schooljaar bijzonder veel tekorten voor, vooral voor fysica, hoewel de moeilijkheidsgraad van de toetsen en examens niet

te hoog lag. Het niet volgen van het advies van de delibererende klassenraad door ouders en leerlingen bij de overgang van de tweede naar de derde graad is hier wellicht een oorzaak van, maar niet de enige. Dat er in het laatste leerjaar nog zo veel jaartekorten voorkomen, is immers niet normaal. De deliberatiecriteria voor de overgang naar de derde graad en naar het laatste leerjaar, waar een B-attest niet meer uitgereikt kan worden, spelen hier ongetwijfeld ook een rol in en vergen daarom een grondige evaluatie.

**Inbreuk(en) op
regelgeving** Nihil

3.1.1.5 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen

Voldoet

De meeste specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate door de leerlingen bereikt. De gunstige studieresultaten voor beide vakken zijn immers gebaseerd op een voldoende leerplangericht aanbod en op een voldoende valide evaluatiepraktijk.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het onderwijsaanbod is voor beide vakken goed afgestemd op het beheersingsniveau van de leerplandoelen. De aanpak is gericht op het actief en grondig verwerven en verwerken van de leerstof. Begrippen en denkkaders uit de humane wetenschappen worden met voldoende diepgang behandeld. Leerlingen krijgen daarbij frequent de kans om theorieën en concepten toe te passen op concrete vraagstukken. Dikwijls wordt aangesloten bij de leefwereld van de leerlingen en bij de actualiteit. Zoals het leerplan vooropstelt, leren de leerlingen ook kritisch denken en standpunten onderbouwen en presenteren, al dan niet in de vorm van groepswork. Heel wat opdrachten stimuleren de creativiteit door gebruik te maken van verschillende expressievormen.
---	--

Typerend voor het onderwijsaanbod is verder het streven naar een samenhangend curriculum. Dit komt tot uiting in verschillende uitdagende vakoverschrijdende projecten en opdrachten. Hieraan dragen zowel de beide vakken uit het specifiek gedeelte als vakken uit de basisvorming en het keuzegedeelte bij. Deze benadering is het resultaat van een breed draagvlak voor een kwaliteitsvolle studierichting Humane wetenschappen in de school. In zowel cultuur- als gedragswetenschappen leren leerlingen bovendien onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. Er is in beide vakken ook aandacht voor verticale samenhang. Toch is de onderlinge samenhang tussen cultuur- en gedragswetenschappen nog niet optimaal. Er zijn nog enkele hiaten en overlappende leerstofonderdelen.

In beide vakken zijn er enkele doelen die niet of te oppervlakkig worden aangeboden. Deze hiaten worden veroorzaakt door de keuze voor uitbreidingsdoelen en eigen toevoegingen en door een soms onevenwichtige verdeling van de tijdsbesteding over de verschillende thema's. Zo is in gedragswetenschappen de aandacht te beperkt voor de doelen in verband met volwassenheid in het eerste leerjaar van de tweede graad en voor het doel over de rol van lichamelijke in relatieopbouw en sociaal functioneren in het tweede leerjaar. In het eerste leerjaar van de derde graad zijn er hiaten bij enkele doelen in verband met persoonlijkheidsontwikkeling. In het tweede leerjaar komen de doelen met betrekking tot samenlevingsopbouw en conflicthantering en geweld in onvoldoende mate aan bod. Bij cultuurwetenschappen gaat te weinig aandacht naar reclame in het eerste leerjaar en naar meerdere doelen in verband

met kunst in het tweede leerjaar van de tweede graad.

De deelvaardigheden in verband met de onderzoekscompetentie worden vanaf het eerste leerjaar van de tweede graad ingeïfend. Dit gebeurt aan de hand van helder geformuleerde opdrachten en met gebruik van een stappenplan. Er is aandacht voor verschillende onderzoeksmethoden. Vanaf het eerste leerjaar van de derde graad leren leerlingen expliciet een onderzoeksvraag formuleren. Toch zijn de onderzoeksresultaten van de leerlingen in de derde graad nog te veel een samenvatting van verzamelde informatie en te weinig een antwoord op een onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag is immers niet duidelijk of zelfs niet herkenbaar geformuleerd. Hierdoor komt ook het confronteren van onderzoeksresultaten met andere standpunten te weinig aan bod.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De infrastructuur en de leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie. Er is een goed uitgerust vaklokaal met een digitaal bord dat efficiënt wordt gebruikt. Voor groepswerken waarbij meerdere computers nodig zijn, wordt uitgeweken naar het openleercentrum. Het digitaal platform van de school wordt vooral gebruikt om informatie door te geven, maar is nog niet optimaal ingezet als didactisch instrument.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	De evaluatie is wat volledigheid betreft een afspiegeling van het onderwijsaanbod: enkele doelen komen niet of met onvoldoende diepgang aan bod. Het beheersingsniveau sluit meestal voldoende aan bij het leerplan. In de examens zijn er steeds opdrachten die peilen naar inzicht en toepassing. Er is ook transfer door nieuw aangeboden tekstmateriaal, maar soms wordt in de derde graad al te zeer naar reproductie van kennis gepeild, ook van losse begrippen. De toetsen voor het dagelijks werk zijn dikwijls meer dan de proefwerken op reproductie gericht. De vele taken en opdrachten zorgen voor het taxonomisch evenwicht. Er is een beperkte aanzet tot het gebruik van meer gevarieerde evaluatievormen en tot het geven van verantwoordelijkheid aan de leerlingen via zelf- en peerevaluatie. De betrouwbaarheid en eenduidigheid van sommige toets- en examenopdrachten zijn voor verbetering vatbaar. De evaluatiecriteria voor de opdrachten in het kader van de onderzoekscompetentie zijn te weinig afgestemd op de specifieke eindtermen. Hierdoor is de feedback onvoldoende doelgericht en is de eindevaluatie te weinig een genuanceerde uitspraak over de mate waarin leerlingen onderzoekscompetent zijn. De eindresultaten voldoen voor beide vakken bij de meeste leerlingen. Indien er tekorten zijn voor de onderzochte vakken, vallen deze op een enkele uitzondering na samen met tekorten voor andere vakken.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	De leerbegeleiding vertoont heel wat sterke kanten. Er is aandacht voor de beginsituatie van instromers aan de hand van een te verwerken instappakket en persoonlijke gesprekken. Het leerklimaat is aangenaam, stimulerend en veilig. Het studiemateriaal is overzichtelijk en goed gedocumenteerd. Er is aandacht voor gestructureerd en inzichtelijk leren, onder meer via het maken van samenvattingen en uitgebreide inhoudstafels. Het leren wordt verder ondersteund door het frequent gebruik van activerende en gevarieerde werkvormen en door heel wat leerbevorderende opdrachten. Begrippen en concepten worden binnen relevante contexten aangebracht. Enkele interessante en goed in het leer- en evaluatieproces geïntegreerde extra-murosactiviteiten dragen hier toe bij. De instructietaal sluit goed aan bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en maakt complexe begrippen en redeneringen toegankelijker. De begeleidingsplannen voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, worden

opgevolgd. Nog niet alle kansen om het reflecteren op het eigen leren meer systematisch in te bouwen worden benut.

De leerlingen worden van nabij opgevolgd. De vele verwerkingsopdrachten gaan gepaard met individuele feedback. Toetsen en examens worden aangewend met het oog op remediëring. Soms gebeurt dit al te veel op vrijwillige basis.

Deskundigheidsbevordering Hoewel de recentelijk gevolgde vakgebonden nascholing beperkt is, is het team sterk ontwikkelingsgericht. Zo zorgen de leraren voor vrijwel permanent geactualiseerd cursusmateriaal. Ze spannen zich in voor de kwaliteit en het profiel van de studierichting. Er is daarbij heel wat vakoverschrijdende samenwerking. Toch kan de opleiding nog verder worden versterkt door meer diepgaande samenwerking te realiseren tussen de vakken cultuur- en gedragswetenschappen op het vlak van aanbod en evaluatie.

**Inbreuk(en) op
regelgeving** Nihil

3.1.1.6 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet en de leerplandoelstellingen worden voldoende door de leerlingen bereikt. Over het geheel beschouwd is de evaluatie voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De leerplandoelen voor economie in de derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde worden voldoende gerealiseerd en bereikt. De verschillende componenten van het leerplan komen evenwichtig aan bod.
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Er worden talrijke extra-curriculaire activiteiten opgezet. In een aantal gevallen ondersteunen die de leerplanrealisatie, in andere gevallen zijn ze motiverend bedoeld.
Enkel in het tweede leerjaar wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie. De onderwerpen die de leerlingen behandelen, kaderen binnen eenzelfde thematiek: de sociale en ecologische verantwoordelijkheid van ondernemingen. Het verwachtingspatroon is veeleer bescheiden. Mede daardoor missen de voorgelegde onderzoeksrapporten veelal diepgang. Ook vindt er geen confrontatie van de onderzoeksresultaten plaats met andere standpunten. Bovendien gaat er te weinig aandacht uit naar de onderzoeksmethodiek. De leerlingen nemen weliswaar kennis van het stappenplan bij het voeren van een onderzoek, maar leren er niet echt mee werken. Zo leren ze in onvoldoende mate de keuze van de onderzoeksvragen en van de onderzoeksmethode(s) te verantwoorden, de onderzoeksresultaten terug te koppelen naar de onderzoeksvragen en te reflecteren over de onderzoeksresultaten en over hun aanpak. Tot slot ontbreekt het aan een leerlijn voor de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie over de graden heen, een noodzaak om de leerlingen echt onderzoeksvaardig te maken.

Evaluatiepraktijk Aan de vraagstelling bij toetsen en examens wordt veel zorg besteed. De vragen peilen naar begripsmatige, maar vooral ook naar toepassingsgerichte en inzichtelijke kennis. In overeenstemming met de algemene doelstellingen van het leerplan moeten bij de oplossing van de vragen vaak probleemoplossende vaardigheden worden aangewend. Tenzij de leraar dezelfde is, zijn er voor parallelklassen geen gemeenschappelijke examens. Dit leidt soms tot verschillen in moeilijkheidsgraad, zonder dat daarvoor objectieve redenen zijn. Hoewel de
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

vraagstelling doorgaans representatief is voor de leerplandoelstellingen, zijn er op dit vlak nog onvolkomenheden. Soms sluit de vraagstelling onvoldoende aan bij de leerplandoelstelling. In andere gevallen worden bepaalde kerndoelstellingen bij de bevraging grotendeels over het hoofd gezien. In sommige examens wordt de vraagstelling gekoppeld aan een actuele context, wat het levensecht karakter van de vraagstelling ten goede komt. De transparantie van de toets- of examenopgaven wordt verzekerd door de vermelding van het te behalen puntentotaal bij elke vraag.

In het tweede leerjaar bestaat het examenresultaat voor het deelvak bedrijfswetenschappen tijdens het eerste trimester uit het resultaat voor de onderzoeksopdracht. Op zich is dit verdedigbaar, niet in het minst omdat de opdracht naadloos aansluit bij de leerinhoud die het leerplan vooropstelt. De evaluatie schiet echter tekort doordat zij quasi uitsluitend betrekking heeft op het eindproduct (de schriftelijke rapportering en de mondelinge presentatie) en het totstandkomingsproces nagenoeg niet honoreert. Bij de beoordeling van het eindproduct worden evaluatiecriteria gehanteerd. Peerevaluatie wordt ingeschakeld bij de beoordeling van de mondelinge presentatie. Op het einde van het tweede leerjaar worden de punten die voor een bedrijfssimulatie werden behaald, verrekend in het examenresultaat. Omdat deze bedrijfssimulatie los staat van het leerplan en de punten bovendien niet door de leraar, maar door externen worden toegekend, vertekent dit het examenresultaat. Het examenresultaat vormt daardoor niet langer een correcte maatstaf voor de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen hebben bereikt. Voor het deelvak algemene economie wordt op het einde van het tweede leerjaar een mondeling examen afgenomen. De bevraagde leerstof verschilt sterk van leerling tot leerling, waardoor dit examen evenmin een getrouw beeld geeft van het kennen en kunnen van de leerlingen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In de lessen heerst een taakgericht leerklimaat. De lessen verlopen sterk leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Bij de lesopbouw wordt vaak gebruik gemaakt van motiverende filmfragmenten en van elektronische presentaties. Bij het inoefenen wordt zelfstandig werk ingeschakeld. Het valt op dat inoefentaken nog steeds een belangrijke plaats innemen bij het persoonlijk werk van de leerling. In het tweede leerjaar wordt groepswerk aangewend bij het uitvoeren van de onderzoeksopdracht en bij de bedrijfssimulatie.

Leraarafhankelijk worden de leerlingen in het eerste leerjaar soms te veel bij het handje genomen door het ter beschikking stellen van voorgedrukte samenvattingen. Dit strookt niet met de eindtermen 'leren leren'.

Dat de leerstof van de voorgaande les bij het begin van een nieuwe les mondeling overhoord wordt, duidt niet meteen op een groot vertrouwen in de capaciteit van de leerlingen om zelf hun leerproces te reguleren, wat evenzeer tot de eindtermen 'leren leren' hoort. Toetsen en taken worden achteraf steeds klassikaal verbeterd. Bij slechte toets- of examenresultaten wordt de leerling uitgenodigd voor een gesprek. Dit resulteert soms in een doorverwijzing naar de leerlingenbegeleiding.

De leerlingen kunnen steeds op vrijwillige basis bijkomende oefeningen maken en deze ter correctie aan hun leraren overhandigen. Ook voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze bij hun leraren terecht. Van deze mogelijkheid maken de leerlingen echter weinig gebruik.

Uitrusting Het vaklokaal is uitgerust met een computer met toegang tot het internet, een beamer en een projectiescherm. Verder kan ook gebruik worden gemaakt van een overheadprojector. Voor de leerlingen zijn achteraan in de klas enkele computers beschikbaar. Voor klassikaal ICT-gebruik kunnen de leerlingen in een computerlokaal of in het openleercentrum terecht.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In de praktijk wordt ICT hoofdzakelijk door de leraar aangewend, vooral dan voor het vertonen van filmfragmenten en voor elektronische presentaties. Het gebruik door de leerlingen is vrij beperkt. Zo wordt ICT tijdens het reguliere lesverloop niet aangewend om bijvoorbeeld informatie te verzamelen, berekeningen uit te voeren of grafische voorstellingen te maken. Enkel in het kader van de onderzoeksopdracht maken de leerlingen gebruik van ICT.

In toenemende mate wordt het elektronisch leerplatform ingeschakeld voor het beschikbaar stellen van opdrachten, extra oefeningen en in de lessen aangewend materiaal (rekenbladen, filmfragmenten, presentaties, ...).

Deskundigheidsbevordering Om hun eigen deskundigheid verder te ontwikkelen, volgen de leraren geregeld nascholing. Wel worden de vakvergaderingen nog onvoldoende aangegrepen als middel om van elkaar te leren. Tijdens de vakvergaderingen zijn de behandelde onderwerpen veelal van praktische of organisatorische aard. Over inhoudelijke onderwerpen zoals aanpakstrategieën, de wijze van evalueren, de aanpak van de leerbegeleiding, het opzetten van een leerlijn voor de onderzoekscompetentie, ..., wordt nog te weinig van gedachte gewisseld.

Inbreuk(en) op regelgeving Nihil

3.1.1.7 Grieks in aso derde graad in de studierichting Grieks-wiskunde en Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde

Voldoet

De specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate door de leerlingen bereikt. De evaluatie is voldoende valide. De materiële uitrusting is toereikend.

Onderwijsaanbod In de derde graad worden, zowel voor Grieks als voor Latijn, de leerplandoelstellingen globaal gerealiseerd. In een aantal lesgroepen wordt de leerplangebonden indeling in taal-, lectuur- en cultuurreflectie, zowel in het lesmateriaal als in de evaluatie, zeer degelijk uitgewerkt. In beide vakken worden alle leerplanaspecten behandeld, maar de evenwichtige spreiding ervan over de beide leerjaren is, vooral voor Latijn, niet optimaal. In het eerste leerjaar bestrijkt in één van de lesgroepen het epische aspect een groot deel van de lestijd, terwijl lyriek redelijk beperkt aan bod komt. In het tweede leerjaar wordt het juridische aspect eveneens redelijk summier behandeld. Alle leerplanaspecten worden degelijk ingeleid en gesitueerd. Bij de bespreking van de gelezen teksten is er aandacht voor alle facetten van lectuur (tekstbegrip en –inhoud, structuur, stilistiek, receptie, actualisering).

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Inzake lectuurmethode kiest men voor een lineaire strategie, die in alle lesgroepen consequent wordt gehanteerd. Maar net zoals in de eerste graad is deze methode niet expliciet uitgewerkt en wordt ze niet aan de leerlingen aangeleerd. In een aantal lesgroepen verloopt het leesproces zeer gedetailleerd. Op deze manier worden het lezen en bespreken zinvol geïntegreerd. Het leestempo komt hierdoor evenwel enigszins onder druk. In een aantal gevallen is de lectuur zeer vertaalgericht en komt bij heel wat leerlingen het tekstbegrip in grote mate via de vertaling en onvoldoende uit de Griekse of Latijnse brontekst tot stand.

Binnen de vakgroep zijn de bestaande taken en opdrachten voor het realiseren van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie over de verschillende graden in kaart gebracht. Het betreft leraargebonden opdrachten, waarin onderlinge afstemming, verticale leerlijnen en een gefaseerde opbouw van onderzoeksvaardigheden van in de tweede graad ontbreken. Men hanteert individuele criteria voor de evaluatie, zowel voor wat de inhoudelijke en vormelijke aspecten betreft. Ook over het gewicht ervan in de evaluatie, de omvang van de opdracht en de werklast voor de leerlingen is er nog geen overleg. De opdrachten beantwoorden nog niet altijd aan het leren onderzoeken. In een aantal gevallen is het onderzoeksmateriaal te gesloten of blijft het onderzoek beperkt tot een compilatie van de verkregen informatie. Het formuleren van een onderzoeksvraag en de conclusie scoren eveneens zwak. De kwaliteit van de werkstukken is behoorlijk. In de vakgroep heerst het misverstand dat de leerlingen hieraan uitsluitend thuis moeten werken.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Met uitzondering van de onderzoekscompetentie is de evaluatie voldoende valide. Ze beslaat alle leerplanaspecten en de verschillende facetten en fases van de lectuur, zowel in de toetsen dagelijks werk als in de examens. Toetsen en examens zijn qua opbouw en vraagstelling voldoende op elkaar afgestemd. In de meeste lesgroepen zijn er toetsen over een niet-behandeld tekstfragment, maar om de evaluatie van het dagelijks werk volledig aan te passen aan de examens kan de frequentie ervan worden opgedreven. Er zijn evenwel leraargebonden verschillen, zowel in de toetsen als de examens. Voor een aantal lesgroepen betreft het een zeer gedetailleerde vraagstelling die via vertaling, parafrase, grammaticale analyse, metriek en stilistiek naar de tekstkennis peilt, met onderscheid tussen taal-, lectuur- en cultuurreflectie. In andere gevallen is de vraagstelling traditioneler en algemener, gericht op globalere bevraging van vertaling, grammatica en tekstbespreking.

De leerlingresultaten zijn uiteenlopend, maar er zijn geen of nauwelijks onvoldoendes. Er zijn geen bijkomende proeven voor Grieks en Latijn.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In de derde graad heerst een aangenaam en gedisciplineerd leerklimaat. Er is een goede interactie tussen leraren en leerlingen. Over het algemeen zijn de leerlingen voldoende actief tijdens het leesproces. Maar om de betrokkenheid van elke individuele leerling te garanderen kunnen meer dynamische werkvormen worden gebruikt. In een aantal gevallen kan ook de zelfstandigheid van leerlingen bij het noteren worden bewaakt. Er is geen specifieke vakgebonden leerbegeleiding. Een aantal aspecten voor het aanbrengen en verwerven van de leerinhouden is nog niet afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. Het sluitstuk hiervan moet een volwaardig uitgewerkte onderzoeksopdracht zijn.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er is geen echt vaklokaal, maar één lokaal waarin heel wat lessen Grieks en Latijn plaatsvinden, is mooi ingericht met schilderijen, mozaïeken, wandkaarten en leerlingenwerkstukken die naar de klassieke wereld verwijzen. In dit lokaal zijn nog geen pc, beamer en projectiescherm aanwezig. Daardoor blijft het ICT-gebruik tijdens de lessen beperkt. Uit de leerlingenopdrachten blijkt wel dat de leerlingen over voldoende ICT-vaardigheden beschikken. Er is wel tv-toestel met mogelijkheid voor video en dvd, zodat geregeld beeldmateriaal kan worden verwerkt in de lessen.

**Inbreuk(en) op
regelgeving** Nihil

3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Grieks-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet niet

In de derde graad in de pool Wiskunde worden de onderwijsdoelstellingen niet volledig en met te weinig evenwicht aangeboden. De evaluatiepraktijk mist eveneens evenwicht en gaat onvoldoende na of alle onderwijsdoelstellingen worden bereikt.

Onderwijsaanbod In beide leerjaren en in beide lesgroepen met 6 en 8 lestijden wiskunde worden niet alle onderwijsdoelstellingen effectief aangeboden en dus ook niet allemaal gerealiseerd. Door het vasthouden aan eigen accenten in het leerplan wordt een deel van de leerstof onvolledig of niet met de gewenste klemtonen van het leerplan gegeven.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Aan de onderdelen analyse en algebra wordt meer dan 2/3 van de lestijden besteed en alle mogelijke verdiepingen en nagenoeg alle uitbreidingen komen diepgaand aan bod. De zware klemtoon die de vakgroep blijft leggen op het rekenwerk en de voorkeuren voor bepaalde leerinhouden verhinderen een vlotte afwerking van het volledig leerplan. Men beperkt zich te veel tot rekentechnisch beperkte opgaven. Hierdoor is er ook weinig aandacht voor het doortrekken van wiskundige basiskennis naar de wetenschappen. Naar de andere verplichte leerinhoudelijke doelstellingen discrete wiskunde, ruimtemeetkunde, statistiek en kansrekenen gaat er te weinig aandacht en bepaalde onderdelen ervan komen niet of te beperkt aan bod. Vorig schooljaar werden de kerndoelstellingen SK11, D13 en ME2 niet en SK6, ME7 en ME8 onvolledig behandeld. De leerplandoelen en specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (ET20, ET21 en ET22) worden eveneens niet aangeboden conform de vereisten van het leerplan. Er wordt te weinig gewerkt aan de verschillende fases van wiskundig onderzoek en aan het zelfregulerend effect bij de leerlingen. Van enige confrontatie en rapportering van conclusies is er nog geen sprake. De leerlingen hebben een onvoldoende inbreng bij de formulering van de onderzoeksvraag en ze worden nog te weinig gericht op het verzamelen van de passende informatie.

Er wordt vastgesteld dat vorig schooljaar door veel lesuitval in een aantal lesgroepen quasi op het einde van de derde trimester nog grote leerstofeenheden moesten starten. Hierdoor werden die niet met de voorgeschreven klemtonen verwerkt. De vakgroep kan niet aantonen dat de verplicht te realiseren leerplandoelen betreffende vaardigheden en attitudes (leerplan 5.1) voldoende systematisch aan bod komen.

Uitrusting Het didactisch materiaal en de schooluitrusting ondersteunen het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. Er zijn twee vaklokalen, waarvan er één voorzien is van een digitaal bord. Ze zijn voorzien van ergonomisch meubilair, maar de wiskundige aankleding is beperkt. De ICT-verwachtingen in het leerplan worden gerealiseerd. De vakgroep maakt vlot gebruik van het grafische rekentoestel en algebraïsche en meetkundige pakketten worden leraarafhankelijk ingezet om het leerproces te ondersteunen. Er is echter nog geen leerlijn met betrekking tot ICT-gebruik uitgewerkt. Tevens worden digitale leermiddelen niet steeds efficiënt gebruikt bij de evaluatie waardoor het rendement van de ondersteuning soms wat verloren gaat.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk gaat onvoldoende na of de onderwijsdoelstellingen worden bereikt. Niet alle onderwijsdoelstellingen komen effectief aan bod in de evaluatie. In alle lesgroepen van beide leerjaren streeft men een hoog niveau na en het bereiken ervan lukt behoorlijk blijkens de leerlingenresultaten. De cijfers die de leerlingen vorig schooljaar op hun examens behaalden, waren meestal behoorlijk, behalve in enkele lesgroepen van het eerste leerjaar. Op sommige examens wordt voornamelijk verdiepings- en uitbreidingsleerstof getoetst, terwijl men de mate waarin de leerlingen de basisleerstof hebben verwerkt slechts beperkt onderzoekt. Van alle examenvragen heeft meer dan 1/3 betrekking op uitbreiding, keuzeonderwerpen of verdieping, waardoor het evenwicht in het gedrang komt.

In overeenstemming met het onderwijsaanbod heeft in beide lesgroepen meer dan 2/3 van de examenvragen betrekking op de leerinhoudelijke doelstellingen analyse en algebra, terwijl de andere verplichte doelstellingen nauwelijks of niet bevraagd worden. Hierdoor komen alle onderwijsdoelstellingen met te weinig evenwicht aan bod in de evaluatie.

De evaluatie is veeleer kennis- en toepassingsgericht dan competentiegericht. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vaardigheden in de evaluatie op te nemen. Op vakgroepniveau werden hierover nog weinig concrete afspraken gemaakt. Een aantal leerlingen behaalt de norm niet en sommige krijgen via een bijkomende proef een extra kans. Dit spoort niet met de regelgeving en deze vaststelling heeft tot op heden niet geleid tot een bijsturing van de lespraktijk en/of tot een hertekening van de evaluatiepraktijk binnen de vakgroep. De mondelinge examens zijn een goede voorbereiding op het vervolgonderwijs en bieden kansen om na te gaan of de leerlingen de leerstof effectief beheersen.

Op schoolniveau werden nog geen concrete afspraken gemaakt voor de evaluatie van de onderzoeksopdrachten in de verschillende polen. De vastgestelde hiaten in de realisatie van de onderzoekscompetentie voor wiskunde weerspiegelen zich ook in de evaluatie waardoor onvoldoende wordt nagegaan of de leerlingen onderzoekscompetent zijn.

De evaluatie verloopt over het algemeen voldoende transparant. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria. De toetsen en examens worden voorzien van een puntenverdeling en de leerlingen hebben zicht op hoe de antwoorden verbeterd worden.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding is aangepast aan de noden van de leerlingen om de onderwijsdoelstellingen te bereiken. Sommige leraren gebruiken af en toe activerende werkvormen en oefenen leerstrategieën in. Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen.

De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en sterk gericht op inzet en prestatie. Er heerst een veilig leerklimaat en een stimulerend pedagogisch klimaat. De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. De leraren voorzien, indien nodig, in remediërende leerbegeleiding meestal onder de vorm van extra uitleg of extra oefeningen op het elektronisch leerplatform.

In de lessen wordt zelden binnenklasdifferentiatie toegepast en de frontale aanpak en het klassieke onderwijsgesprek zijn meestal de norm. De leraren streven een hoog niveau van cognitieve vaardigheden en rekenvaardigheden na. De preventieve leerbegeleiding is niet altijd even efficiënt afgestemd op de noden van alle leerlingen. Een gedeelte van de leerlingen in het eerste leerjaar vertoont lacunes met betrekking tot de basiskennis. Nochtans is elke leraar bereid om de leerlingen een helpende hand te reiken in inhaallessen.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de wiskundeolympiade.

Deskundigheidsbevordering De deskundigheidsbevordering draagt bij tot het bereiken van de onderwijsdoelstellingen en tot een effectieve begeleiding van de leerlingen. De vakgroep ontwikkelt de competenties van haar leden leraarafhankelijk via nascholing. Op het vakoverleg worden vakinhoudelijke aspecten besproken, maar een discussie over activerende werkvormen en competentiegericht evalueren werd nog niet gevoerd. De planningsdocumenten en examenvragen worden waar mogelijk gemeenschappelijk opgesteld. Er is nood aan een intensieve leerplanstudie en een betere leerplangerichte evaluatie om de vastgestelde hiaten in het aanbod en de evaluatie weg te werken.

3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET. De VOET-werking van de school past binnen haar pedagogisch project. De school kent een traditie van brede vorming en van projectwerking. Ze houdt een algemeen zicht op de inspanningsverplichting voor VOET via een screening van vakken en vakoverschrijdende projecten en initiatieven. Uit deze oefening blijkt dat er belangrijke hiaten zijn bij context 4 'omgeving en duurzame ontwikkeling'. De school plant initiatieven om deze hiaten weg te werken.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De school organiseert de VOET-werking volgens de contouren van haar organisatiestructuur- en cultuur. Ze zorgt voor een breed draagvlak door haar leraren te ondersteunen, de planlast voor hen tot een minimum te beperken en initiatief aan te moedigen. Twee leden van het directieteam zorgen voor de coördinatie. De vakgroepvoorzitters en de projectverantwoordelijken leveren inhoudelijke input. De personeelsvergaderingen, de coördinatiegroep en de vakgroepen worden ingezet voor de communicatie met betrekking tot de VOET-werking.
Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch. De evaluatie heeft wel al geleid tot plannen voor het wegwerken van vastgestelde hiaten. De school evalueert de projecten en andere activiteiten die zij organiseert. Deze evaluatie houdt niet in dat systematisch wordt nagegaan of activiteiten beter op de inhoud en het beoogd beheersingsniveau van de VOET kunnen worden afgestemd.

Ontwikkeling	Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven met nog enkele werkpunten op het vlak van breedte. Het schoolteam werd geïnformeerd over de nieuwe VOET. Voor een aantal eindtermen rond socio-relatieve ontwikkeling is specifieke opleiding of nascholing gevolgd. Dit past in de evoluties van de laatste jaren op het vlak van leerlingenbegeleiding. Voor andere contexten zijn nog geen duidelijke professionaliseringsbehoeften gedetecteerd.
Uitvoering Socioculturele samenleving	Vrijwel alle eindtermen worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De eindtermen in verband met de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, het omgaan met verschillen, de rol van conflicten en herinneringseducatie komen in verschillende vakken en projecten aan bod. Het vak geschiedenis en de activiteiten die vanuit deze vakgroep worden geïnitieerd, spelen hierin een hoofdrol. De waaier van activiteiten is breed: van lessen in het vak geschiedenis en andere vakken, naar extra-murosactiviteiten, vakoverschrijdende projecten en ook een jaarlijks debat op school. Voor herinneringseducatie zijn ook specifieke activiteiten in verband met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog gepland. Voor de eindterm met betrekking tot sociale samenhang en diversiteit levert naast andere vakken vooral het vak godsdienst een belangrijke bijdrage, zowel binnen het vak zelf als via het organiseren van activiteiten op school. Het omgaan met kunst en cultuur gebeurt vooral binnen het vak esthetica. Er zijn daarnaast ook initiatieven vanuit de leerlingenraad.
Sociorelatieve ontwikkeling	Vrijwel alle eindtermen worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Deze context is als geheel een belangrijke pijler van het pedagogisch project en van de leerlingenbegeleiding. De lessen leefsleutels in het eerste leerjaar, sociale vaardigheidstrainingen in het tweede leerjaar en tal van initiatieven en projecten (zoals een educatief project in verband met genderidentiteitsproblemen, initiatieven in verband met drugspreventie, toneelstukken) in de drie graden leveren een belangrijke bijdrage voor de eindtermen in verband met relaties en sociale vaardigheden. Dit geldt ook voor het gebruik van verdeelsleutels bij groepswork in de eerste graad, het meter/peter-systeem en een aantal initiatieven binnen vakken zoals Nederlands, wetenschappen en godsdienst. Het omgaan met kunst en cultuur gebeurt vooral aan de hand van de vakken Nederlands en esthetica.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'hygiëne, veiligheid en woonbaarheid'?

De school voldoet aan de meeste criteria voor hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. Voor de criteria die nog niet (volledig) in orde zijn, namelijk het grondiger uitwerken van het globaal preventieplan en de gevolgen daarvan voor het preventiebeleid, en het tekort aan sanitaire voorzieningen, werden gepaste maatregelen genomen om ze zo snel mogelijk in orde te brengen.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De school heeft haar visie op professionalisering uitgeschreven. Deze tekst bevat een beperkt aantal krachtlijnen. Die hebben betrekking op de wijze waarop vorm wordt gegeven aan het centraal nascholingsaanbod, de procedure voor het volgen van individuele nascholingen, de aanvangsbegeleiding voor beginnende leraren en de verwachtingen t.a.v. de vakwerking. Al bij al is de tekst vrij summier en daardoor nogal algemeen. Het is duidelijk dat er bij de schoolleiding nog heel wat andere verwachtingen leven t.a.v. de nascholing, die door de personeelsleden gekend zijn, maar niet verwoord zijn in de visietekst. Om de nascholingsnoden te detecteren wordt soms een behoefteonderzoek gedaan bij het personeel. Het gaat daarbij vooral om informele bevestigingen. De laatste formele bevestiging dateert van een aantal jaren geleden. Als de schoolleiding nascholing noodzakelijk acht voor bepaalde personeelsleden, brengt zij dit bij het functioneringsgesprek ter sprake. Zoals wettelijk opgelegd, stelt de school jaarlijks een nascholingsplan op dat goedgekeurd wordt door het lokaal onderhandelingscomité.
- Ondersteuning** De school ondersteunt haar personeel voldoende in het op peil houden en versterken van de beroepsbekwaamheid. Jaarlijks worden in de school een reeks nascholingen georganiseerd, die beurtelings gericht zijn op het ganse team of op bepaalde subgroepen. Sommige van deze nascholingen zijn verplicht; andere kunnen op vrijwillige basis gevolgd worden. Bij een aantal van deze nascholingen wordt gebruik gemaakt van interne expertise. Beginnende leraren worden ertoe aangezet deel te nemen aan de nascholingen die de scholengemeenschap specifiek voor hen organiseert. Regelmatig worden ook de begeleiders van de pedagogische begeleidingsdienst door de vakgroepen uitgenodigd. Een nascholingscoördinator zorgt voor de verspreiding van het extern nascholingsaanbod. De schoolleiding rekent erop dat de teamleden hieraan in voldoende mate participeren. Ze verwacht dat over extern gevolgde nascholingen verslag wordt uitgebracht in de vakvergadering.
- Doeltreffendheid** De school verzamelt gegevens over de gevolgde nascholingen. Met het oog op het voeren van functioneringsgesprekken worden deze gegevens op het niveau van het individuele personeelslid geanalyseerd. Om de effecten van de extern gevolgde nascholingen in kaart te brengen, maakt de school gebruik van evaluatieformulieren. Op dit formulier wordt gevraagd naar een korte motivering voor het al dan niet geslaagd zijn van de nascholing, naar nuttige tips voor de vakcollega's en naar een waarderingscijfer op 10. Er wordt weinig expliciet gevraagd of de nascholing nieuwe inzichten aangereikt heeft die functioneel benut kunnen worden bij de lessen. Dit zou wel ter sprake worden gebracht bij het inleveren van het evaluatieformulier bij de schoolleiding. De nascholingen die door de school of door de scholengemeenschap worden georganiseerd, worden niet altijd formeel geëvalueerd. Dat gebeurt wel informeel.

Ontwikkeling	De schoolleiding rekent voor de verdere ontwikkeling van haar nascholingsbeleid vooral op het spontane gebeuren. Zo tracht zij via nascholingen, die door individuele teamleden extern gevolgd werden, boeiende thema's op het spoor te komen om die vervolgens aan de ganse groep aan te bieden. Vooraleer zij een initiatief neemt, gaat zij na of er hiervoor voldoende draagvlak is. Om de deelname aan externe nascholingen te stimuleren, worden sinds kort de namen van de ingeschreven deelnemers intern publiek gemaakt wat anderen ertoe moet aanzetten om eveneens aan deze nascholing deel te nemen.
Inbreuk(en) op regelgeving	Nihil

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid	De aandacht voor brede zorg voor leerlingen spoort met het pedagogisch project van de school. Dit vertaalt zich in een geïntegreerde aanpak van leerlingenbegeleiding: zowel de leerbegeleiding als de loopbaan- en sociaal-emotionele begeleiding maken er deel van uit. De school stelt op het vlak van leerbegeleiding een aantal acties voorop op basis van het profiel van de leerlingen en van vastgestelde noden. Heel wat van deze acties zijn doelgericht en structureel uitgewerkt. Dit geldt vooral voor de eerste graad. Andere acties zijn veeleer vrijblijvend geformuleerd. Dit geldt vooral voor het lerarenniveau in de tweede en de derde graad.
Ondersteuning	De school investeert heel wat middelen in de leerlingenbegeleiding. Er is per leerjaar een leerlingbegeleider. De leerlingbegeleiders spelen in samenwerking met de klastitularis en de directie een sleutelrol bij de intake, opvolging en begeleiding van leerlingen. Ze vormen samen met de directie en een vertegenwoordiger van het clb de cel leerlingenbegeleiding, zijn steeds aanwezig op de klassenraden en stellen zich laagdrempelig op naar leerlingen. Het leerlingvolgsysteem wordt op een efficiënte wijze gebruikt om leerlingen in heel wat aspecten van hun schoolloopbaan op te volgen en om over begeleidingsinitiatieven te communiceren. De school biedt een gamma aan preventieve en curatieve initiatieven aan. Het preventieve beleid bevat onder meer een zorgvuldige aandacht voor de beginsituatie via klasportretten. Verder zijn er pogingen om de studiedruk te bewaken. Dit gebeurt met inspraak van de leerlingen. Er zijn adequate handelingsplannen en ondersteunend materiaal voor de aanpak van leerlingen met specifieke noden. Uit de doorgelichte vakken blijkt dat de hierin opgenomen maatregelen door de leraren goed worden opgevolgd. Initiatieven met betrekking tot leren leren zijn er vooral in de eerste graad. Het geheel sluit goed aan bij de meeste eindtermen voor leren leren. Zo is er een cursus 'leersleutels' in het titularisuur van het eerste leerjaar. In het tweede leerjaar is er aandacht voor vakgebonden leerstrategieën via leertips. Er gaat aandacht naar het plannen en studeren van grotere gehelen via herhalingstoetsen en feedback op herhalingschema's door de klastitularis. Verder wordt doelgericht ingespeeld op de organisatie van het leren. Ook de remediëring is in de eerste graad sterk uitgebouwd. Zo is er structurele studiebegeleiding op het vlak van leren leren. Er zijn structurele inhaallessen voor Frans, wiskunde, Latijn en Nederlands en extra inhaallessen door de leerlingbegeleiders voor Nederlands, Frans en wiskunde als voorbereiding op de examens. Voor vakken waarbij het moeilijk gaat, wordt leerlingen gevraagd een schriftelijke lesvoorbereiding te maken. In de tweede en de derde graad wordt de preventieve leerbegeleiding grotendeels overgelaten aan de vakleraren. Er zijn hierover weinig verwachtingen of afspraken. Een aantal

remediërende aspecten zijn in de tweede en de derde graad wel structureel uitgebouwd: er is studiebegeleiding op het vlak van leren leren in kleine groepjes. In de tweede graad zijn er inhaallessen voor Frans en wiskunde. Voor leerlingen met een jaartekort in juni, kan voor het volgende schooljaar een begeleidingscontract worden opgestart waardoor deze leerlingen voor het betrokken vak van nabij worden opgevolgd.

Doeltreffendheid	De school heeft oog voor de doeltreffendheid van enkele deelaspecten van de leerbegeleiding op leerlingniveau, zoals een evaluatie van de inhaallessen en de opvolging van de leerlingresultaten door de leerlingbegeleiders. Voor andere belangrijke aspecten is er geen systematische evaluatie of opvolging. Wat de vakken betreft, is het op basis van de informatie in het leerlingvolgsysteem niet duidelijk of altijd de nodige remediëring heeft plaatsgevonden. De begeleidende klassenraad beschikt op dit vlak niet over een sluitend systeem. Uit de doorgelichte vakken blijkt wel dat de meeste leraren hun verantwoordelijkheid ter zake opnemen. Er wordt ook niet systematisch opgevolgd of leraren zoals gevraagd activerende werkvormen hanteren en of hun aanpak is afgestemd op de eindtermen voor leren leren. Er is eveneens nog geen ruimer opgevatte analyse van het rendement van begeleidingsinitiatieven op schoolniveau.
Ontwikkeling	Recente evoluties illustreren de dynamiek van de school op het vlak van leerbegeleiding. Zo is de studiemethodebegeleiding in de tweede en de derde graad aangepast aan de noden van de leerlingen en wordt sinds twee schooljaren het werken met planningsagenda's getest. De leerlingbegeleiders werken aan een digitaal systeem van leertips voor leerlingen en ouders. De responsiviteit van sommige vakgroepen in de tweede en de derde graad ten aanzien van de eindtermen leren leren blijft evenwel zwak.
Inbreuk(en) op regelgeving	Nihil

4.3 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid	De school heeft een richtinggevende tekst over het evalueren van haar leerlingen met als uitgangspunt het koppelen van de evaluatie aan de leerplandoelstellingen. Ze wil het zwaartepunt van de evaluatie verleggen van een productevaluatie naar een evaluatie van het leerproces en hierbij meer de nadruk leggen op het begeleidingsaspect van de evaluatie om tijdens het didactisch proces systematisch feedback te geven aan leraren, ouders en leerlingen en om het onderwijsleerproces bij te sturen. Men evalueert de leerlingen volgens het traditioneel systeem van dagelijks werk en examens. Vertrekkend vanuit haar pedagogisch project, waarbij de leerling centraal wordt gesteld, wil de school hierbij de traditionele toetsen die overwegend peilen naar kennis, aanvullen met een bredere evaluatiecultuur waarin meer aandacht is voor alternatieve vormen van evaluatie, zelfevaluatie en criteriumgerichte evaluatie. Op schoolniveau werden nog geen concrete afspraken gemaakt voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie in de verschillende polen. Over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie bestaan op schoolniveau weinig afspraken. De school geeft hierin vertrouwen aan de professionaliteit van de individuele leraren. Het beleid kiest daarmee voor een evaluatiecultuur steunend op engagement en verantwoordelijkheid. Deze veeleer begeleidende aanpak vraagt een hoge mate van zelfsturing door de vakgroepen, die er slechts
------------------------	---

gedeeltelijk in slagen om deze rol waar te maken. Op het uitvoeringsniveau vullen de leraren de evaluatiepraktijk naar eigen inzichten en inschattingen in. De doorlichting toont aan dat de doelgerichtheid en de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen voor een aantal vakken en studierichtingen nog kunnen worden bijgestuurd.

Ondersteuning De school ondersteunt haar leraren om hun evaluatie te optimaliseren en zich hierin te professionaliseren via pedagogische studiedagen en contacten met de pedagogische begeleiding. De verantwoordelijkheid voor de bewaking van de kwaliteitsnormen van de evaluatie (representativiteit, betrouwbaarheid, objectiviteit, transparantie) legt de school bij de vakgroepen. Er zijn duidelijke afspraken m.b.t. het aantal evaluaties, het aantal rapporten en het periodeschema. Daarnaast zijn er een aantal richtinggevendende documenten betreffende criteria voor het beoordelen van toetsen en suggesties voor heldere (toets)vragen. Het beleid sensibiliseert de vakgroepen om de gelijkgerichtheid te bewaken en te streven naar gemeenschappelijke examens in parallelle lesgroepen. De doorlichting toont aan dat de gelijkgerichtheid en de gemeenschappelijke examens voor een aantal vakken nog niet worden gerealiseerd.

Doeltreffendheid De school heeft aandacht voor de attitudes, sociale houding, werkmethode, inzet en discipline, maar men valideert en rapporteert weinig over deze attitudebeoordeling. De evaluatiegegevens worden als onderdeel van het leerproces van de leerlingen beschouwd en als element bij hun loopbaanadvisering. Tegenvallende resultaten worden door de directie met de betrokken leraren besproken met de vraag eventueel het leerproces bij te sturen. In de vakgroep worden de examenvragen kritisch bekeken. Dit gebeurt echter soms nog te vrijblijvend en de opvolging verdient meer aandacht. Voor de deliberaties heeft men per graad een procedure uitgeschreven waarin een aantal criteria vastgelegd worden om te komen tot evenwichtige beslissingen inzake attesten, adviezen en eventuele bijkomende proeven. De school heeft een aantal algemene richtlijnen opgesteld om deliberaties initieel op gelijke basis te laten verlopen. Iedere leerling wordt afzonderlijk beoordeeld en er wordt terdege rekening gehouden met gekende individuele factoren bij de eindbeoordeling. Ze bouwt de deliberatie op vanuit de begeleidende klassenraden. De deliberatie is doorgaans gericht op een adequate advisering en een toekomstgerichte attestering. In alle graden ligt het percentage A-attesten boven het Vlaams gemiddelde. Er wordt echter vastgesteld dat ouders weinig rekening houden met de gegeven adviezen op het einde van het schooljaar. De B- of C-attestering wordt te beperkt gemotiveerd uitgaande van een overzichtelijke synthese van de elementen die tot een beslissing hebben geleid. Voor de toekenning van B- en C-attesten gaat de school in de eerste plaats uit van cijferonvoldoendes, maar ze houdt rekening met de aanleg, het inzicht en andere elementen die de beslissing kunnen ondersteunen, zoals de studiehouding en de gemaakte vooruitgang. De prospectieve en oriënterende functie van de delibererende klassenraad is in de formulering van de motiveringen nog onderbelicht. De regelgeving over de uitgestelde beslissingen werd vorig schooljaar niet conform nageleefd. Bijkomende proeven, vooral voor chemie, fysica, geschiedenis en wiskunde, worden niet steeds in individuele en uitzonderlijke gevallen toegekend. De evaluatiepraktijk voor de verschillende vakken en studierichtingen is wisselend van kwaliteit. Van een aantal doorgelichte vakken is de evaluatie niet

voldoende valide of te sterk kennisgericht. In andere vakken is de leerplangerichtheid en de aandacht voor procesevaluatie sterker aanwezig. De vakgebonden attitudes en de leerstrategieën worden over het algemeen nog weinig meegenomen in de evaluatiepraktijk. De doeltreffendheid van vooropgestelde doelen voor het evalueren wordt nog niet echt gemeten. De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs scoren zowel voor professionele als academische bachelor en aan de universiteiten volgens het Vlaamse gemiddelde voor de meeste studierichtingen, met een positieve uitschieter voor de leerlingen van Humane wetenschappen.

Ontwikkeling De evaluatiepraktijk is de laatste jaren constant aan evolutie en veranderingen onderhevig geweest. Het schoolbeleid benadrukt het belang van een meer doelgerichte en leerplangerichte evaluatie en zet de leraren aan tot het volgen van nascholing op het vlak van evaluatiepraktijk en rapporteringspraktijk. Hiermee wil ze de leraren nieuwe inzichten over evaluatie laten verwerven en toepassen. De rapporten vermelden de cijferresultaten van de leerlingen aangevuld met een commentaar die doorgaans vaststellend en soms stimulerend geformuleerd is, maar zelden diagnostische of remediërende elementen bevat. Aan een aantal leerlingen wordt een begeleidingscontract meegegeven en de ouders worden tijdens het schooljaar op de hoogte gehouden van opvallende evoluties of krijgen heroriënteringsadviezen. De school wil verder evolueren naar een meer transparante rapportering. Het bijsturen van het onderwijsleerproces en van de evaluatie- en rapporteringspraktijk op basis van de beschikbare gegevens blijft voor de school een belangrijk aandachtspunt.

Inbreuk(en) op regelgeving De school hanteert de toepassing van de uitgestelde studiebekrachtiging niet conform de regelgeving (BVR van 19 juni 2002, betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, art. 37, §2 en omzendbrief SO 64, rubriek 8.1.2).

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het directieteam bestaat uit een directeur en een adjunct-directeur voor de zesjarige school en een directeur voor de eerstegraadsschool. Intern is er een complementaire taakverdeling die wordt uitgetekend en opgevolgd tijdens wekelijkse vergadermomenten en via dagelijks officieus overleg. Het directieteam kiest uitdrukkelijk voor een laagdrempelig en toegankelijk beleid, onder het motto 'Samen school maken'. Men wil de school in een sensibiliserend, stimulerend en faciliterend klimaat leiden, vanuit de visie dat men op deze manier ook indirect stuurt. Op deze manier slaagt het schoolbeleid erin een brede groep personeelsleden te motiveren en te betrekken bij de brede waaier initiatieven en activiteiten binnen de school.

Het schoolbeleid wordt in zijn dagelijks bestuur inhoudelijk, organisatorisch en logistiek bijgestaan door de voorzitters van de vak- en werkgroepen, door de graadcoördinatoren en door een technische werkgroep 'dagelijks bestuur'. Deze staan, vanuit een positie van vertrouwen, elk op hun terrein in voor de invulling en de uitvoering van de uitgezette beleidslijnen en de initiatieven. Uit de doorlichting van de vakken en processen in de focus blijkt evenwel dat men schoolintern niet altijd duidelijk zicht heeft op de doeltreffendheid van de uitvoering en de effecten. Via de verslagen blijft de directie wel globaal op de hoogte van de werking, maar deze zijn niet altijd even volledig en accuraat. Het directieteam neemt zich voor de resultaten van een aantal aspecten van de schoolwerking beter op te volgen. Ze wil hierbij evenwel de bottom-up beleidsvoering aanhouden.

Visieontwikkeling Voor haar visie verwijst de school naar haar pedagogisch project dat is opgenomen in het schoolreglement. Daarin staan een christelijke visie, respect, vorming van de leerlingen, niet alleen op intellectueel, maar ook op persoonlijk vlak. Er is geen uitgeschreven schoolwerkplan, maar in samenspraak met de raad van bestuur wordt een jaarlijks prioriteitenplan uitgewerkt, dat binnen de algemene vergaderingen strak wordt opgevolgd. Voor het huidige schooljaar ligt de nadruk op de verdere uitbouw van de ICT-infrastructuur, het bewaken van de planlast van de leerlingen en inzake milieu het afvalbeleid. In het verleden werd, ook met externe ondersteuning, met succes gewerkt aan het verhogen van het welbevinden van de leerlingen via een antipestprogramma en het uitwerken van een sanctiebeleid.

Voor de diverse werkgroepen zijn teksten uitgeschreven, die evenwel niet zijn gekoppeld aan operationele doelen en concrete acties. Hoewel op school de traditie van interne kwaliteitszorg sterk is ontwikkeld en men voortdurend bijstuurt, blijft ook hier het knelpunt over de onduidelijkheid van de effecten van de acties bestaan.

De school kiest ervoor een groot aantal bpt-uren te investeren ter ondersteuning van haar activiteiten, vooral voor leerlingenbegeleiding. Dit leidt tot een brede zorg voor haar leerlingen, vooral op schoolniveau. De inspanningen en de effecten van de vakgebonden leerbegeleiding blijven evenwel enigszins onduidelijk. Men organiseert binnen en buiten de school een brede waaier van activiteiten. Deze steunen op een degelijke organisatie op basis van uitgeschreven draaiboeken en bieden aan de leerlingen een veelzijdige vorming. Deze activiteiten leiden evenwel tot een vrij grote lesuitval. Voor de realisatie van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie die binnen de verschillende vakgroepen worden uitgewerkt, zijn beleidsmatige bijsturingen

nodig. Op horizontaal vlak is er nood aan vakoverstijgend overleg, met afspraken onder meer over aanpak, evaluatie, werkdruk voor de leerlingen en presentatie.

- Besluitvorming** De officiële participatieorganen op het niveau van de scholengemeenschap en de school functioneren conform de regelgeving. Het lokaal onderhandelingscomité keurt jaarlijks de besteding van de bpt-uren, die de 3 % van het lesurenpakket overschrijdt, goed. De leerlingen zijn vertegenwoordigd in de schoolraad. Verder zijn ze in de leerlingenraad actief met een groot aantal initiatieven. Op de website van de school hebben zij een eigen link, waarop hun realisaties en verslagen worden gepost. Er is ook een actieve ouderraad die, naast praktische ondersteuning bij schoolactiviteiten, zelf ook lezingen organiseert. De leraren zijn recentelijk bij het schoolbeleid en de besluitvorming betrokken via de vertegenwoordiging van de vakgroepvoorzitters in de coördinatorenvergadering. Het laagdrempelig schoolbeleid stimuleert ook de participatie van de personeelsleden aan heel wat schoolactiviteiten en initiatieven.
- Kwaliteitszorg** De school hecht veel belang aan interne kwaliteitszorg en onderscheidt hierin twee belangrijke pijlers, met name kwaliteitsontwikkeling en verantwoording. De school neemt deel aan een hele reeks van externe enquêtes en peilingen, en aan een zelfevaluatie op basis van een gestandaardiseerd instrument. Ook het welbevinden op school werd bevraagd, met een sterke toename ervan sedert de ondernomen acties. Alle activiteiten, ook de gevolgde nascholingen, worden in kaart gebracht, geëvalueerd en, waar mogelijk, bijgestuurd. Er zijn ook voorzichtige initiatieven waarbij leerlingen leraren evalueren. De school geeft aan hier de kwaliteitscirkel te hanteren, maar wegens het reeds vermelde gebrek aan aandacht voor doeltreffendheid op basis van een verantwoordingsperspectief slaagt men er nog niet in de cirkel volledig te sluiten.
- Talenbeleid** In haar talenbeleid legt de school de nadruk op het Nederlandstalig karakter van het onderwijs. Gelegen in een faciliteitengemeente in de Brusselse rand blijft het aantal volledig Franstalige leerlingen beperkt, maar taalgemengde leerlingen maken al lange tijd ongeveer 30 % van de schoolbevolking uit. Het schoolbeleid dringt aan op het gebruik van het Nederlands op school. Alle leerlingen van het eerste leerjaar leggen een taaltest af. Die werd recentelijk, naast een proef over spelling en woordenschat, uitgebreid naar lees- en luistervaardigheid. Leerlingen met taalachterstand krijgen gestructureerde ondersteuning. Op vrijwillige basis is er taalbegeleiding voor vier ex-OKAN leerlingen. De school maakt ook de pertinente keuze voor een aanbod Duits voor alle leerlingen van het tweede leerjaar van de tweede graad. In de derde graad staan Duits, Spaans en Italiaans in het keuzepakket. Zij heeft twee native speakers Frans en Duits aangeworven. Voor een aantal vakken, onder meer voor wiskunde in de eerste graad, is er via het digitale platform op speelse wijze ondersteuning voor instructietaal en vakterminologie. Deze praktijk vindt evenwel nog in te weinig vakken navolging. Recentelijk merken leraren van de derde graad op dat de Franstalige leerlingen moeilijkheden hebben bij de verwoording en argumentering bij open vragen. Extra opvolging en begeleiding vanuit de eerste en tweede graad dringt zich op.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor wiskunde in de eerste graad.
- Het realiseren van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen voor biologie, chemie en fysica.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het realiseren van een brede zorg voor de leerlingen.
- Het creëren van een aangenaam en gedisciplineerd schoolklimaat.
- Het aanbieden van een brede vorming voor de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het voeren van een stimulerend en faciliterend beleid.
- Het uitwerken van een breed gedragen en participatief schoolbeleid.
- Het geven van aandacht aan kwaliteitszorg voor de meeste aspecten van de schoolwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het bewaken van de doeltreffendheid van de onderwijskundige processen, onder meer de vakgebonden remediëring, de motivering van de B- en C-attesten en het verder uitwerken van het talenbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het verder aansturen en opvolgen van de leerplanrealisatie.
- Het opvolgen van de uitvoering van de uitgezette beleidslijnen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor klassieke studiën in het keuzegedeelte van 1A, voor Grieks in de basisoptie Grieks-Latijn en voor Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn.
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor socio-economische initiatie in de basisoptie Moderne wetenschappen.
- Het realiseren van de (specifieke) eindtermen en leerplandoelstellingen voor wiskunde in de basisvorming en het specifiek gedeelte van aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Grieks-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde.
- Inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne het grondiger uitwerken van het globaal preventieplan en de daaraan gekoppelde verplichtingen, het volgen van de wettelijke aankoopprocedure en voorzien in voldoende sanitaire installaties (geen opvolging).

Wat betreft de regelgeving

- Het naleven van de regelgeving over de uitgestelde beslissingen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor Economie-moderne talen, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen, VOET, Wetenschappen.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'hygiëne, veiligheid en woonbaarheid'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A		klassieke studien
Graad 1 Grieks-Latijn		Grieks, Latijn
Graad 1 Latijn		Latijn
Graad 1 Moderne wetenschappen		socio-economische initiatie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde		wiskunde
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	wiskunde	wiskunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-09-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het naleven van de regelgeving over de uitgestelde beslissingen.

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-09-2016** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Liesbet Waumans de inspecteur-verslaggever	Jean-Paul Van den Abeele de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	